

telèfon (TIC)

Un telèfon és un dispositiu de comunicació dissenyat per a transmetre senyals acústiques produïdes per la veu mitjançant senyals elèctriques.

Encara que durant molt de temps s'ha pensat que l'inventor del telèfon va ser Alexander Graham Bell, ell només va presentar la patent l'any 1876 que, cinc anys abans, Antonio Meucci, va descriure amb un document però no va poder patentar per raons econòmiques. Meucci el va inventar l'any 1857 amb el nom de **teletròfon**. Des d'eixe any el telèfon va obtindre moltes millores fins el dia de hui, que hem arribat als smartphones i ens manté revolucionats.

Als dos grans avanços del segle XIX, com va ser el ferrocarril, amb titularitat privada, i els telègrafs (vegeu **telegrafia TIC.**), amb titularitat pública, que van revolucionar el transport i la transmissió de notícies, Espanya va arribar una mica amb retard comparat amb la resta del món. El mateix va passar amb el telèfon, encara que les línies elèctriques, el telèfon i la ràdio van representar un gran avanç de les telecomunicacions.

El telèfon va començar a desenvolupar-se gràcies a les comunicacions per cable a Anglaterra. Desgraciadament, va ser per motiu de la Primera Guerra Mundial que la telefonia es va beneficiar del desenvolupament de la ràdio i de la investigació de la transmissió elèctrica. L'any 1910 i abans de la Guerra, els països europeus que tenien una utilització major del telèfon eren Gran Bretanya, Suïssa, Bèlgica i Holanda. I Espanya, com ara, també estava a la cua junt amb Portugal i Grècia.

A Espanya evitaven l'extensió de les línies telefòniques, entre altres coses, per a protegir el telègraf, que era de titularitat pública. També, fins que la tecnologia no va estar preparada, no eren viables les xarxes a llarga distància pels seus elevats costos. Gràcies a això, Espanya tenia posicions molt modestes en la telefonia mundial a pesar de l'impuls capdavanter que va haver a Catalunya, tenint en compte que la primera trucada telefònica va ser realitzada pels Dalmau a 1877 entre el Castell de Monjuïc i la Ciutadella de Barcelona, entre Barcelona i Girona, o entre Barcelona i Saragossa amb la línia telegràfica del Ferrocarril. Sobretot, l'arranc es va produir amb molta lentitud, ja que els criteris de

l'Estat davant la nova tecnologia no van ajudar a potenciar-la.

Així i tot, on hi havia més desenvolupament industrial era on més es va desenvolupar la indústria encapçalat per grans ciutats com Madrid, Barcelona i de Guipúzcoa. Això va generar dos grups d'inversors: l'anglo-català i el belga-madrileny. Hi havien massa empreses locals independents en diferents llocs del país i el sistema de concessions va concloure en monopolis locals. El grup anglo-català es va fer amb el control de les xarxes urbanes per a controlar les interurbanes.

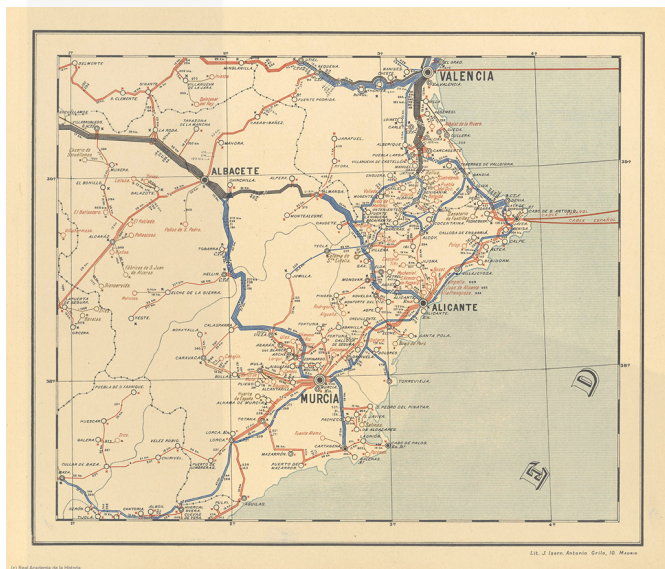
És representatiu que un dels primers informes sobre la situació telefònica a Espanya que va redactar la Internacional, *Telegraph and Telephone Co.* (ITT), la companyia que en 1924 va ser l'adjudicada per al servei telefònic en monopoli, era: *atrassat, amb falta de connexió i amb una deficient qualitat de servei*.

Entre 1924 i 1945, la tensa situació política espanyola no va afavorir l'expansió de la tecnologia i es mostrava molt reticent a la concessió, encara que Solomon Behn, que va estar des del principi de la concessió, va ser la peça fonamental del funcionament de la ITT.

Per una altra banda, el fet de què fóra finalment la ITT la que tinguera el monopoli també de la fabricació i distribució de material, va limitar totalment un desenvolupament de la indústria local en eixe sentit, encara que empreses nacionals com la SGT o la *Sociedad Española de Electricidad* ja havien pretés fabricar els aparells i equips telefònics, però sense èxit, per les crisis d'empreses, la lentitud i que les companyies estrangeres imposaven els equips que els convenia. Per tant, la major part del material venia de fora. Per eixa raó, Espanya es va convertir en un dels principals importadors d'equips de telecomunicacions d'aquella època. Encara que la CTNE va crear la *Standard Elèctrica* amb senyes nacionals, no era més que un apèndix de la ITT i la indústria americana, ja que era finalment la ITT qui imposava l'equip a utilitzar en cada cas.

En general, la por a la innovació no va ajudar el seu ràpid desenvolupament i va produir un gran retard respecte a la resta del món.

La situació el 1924 a Benidorm, segons la Carta Telegràfica Espanyola (vegeu **telegrafia TIC.**), era la següent: hi havia una estació de servei limitat telegràfic, mentrestant que a Altea, Callosa d'en Sarrià o La Vila Joiosa el servei era telegràfic i telefònic, ja que estes poblacions ja tenien oficines telegràfiques l'any 1891. L'estació de servei permanent més propera era la de Xàbia. Des de Xàbia també eixien cables submarins pel Mar Mediterrani. Fins a Benidorm arribaven línies telegràfiques per carretera que venien des de la secció d'Alacant, on hi havia un enllaç i que també passava per l'estació de La Vila Joiosa. El centre telefònic més proper es trobava a Dénia que disposava d'una estació amb servei complet.

Carta Telegràfica y Telefónica Española, 1923 /
Dirección General de Telecomunicaciones

En 1928 es va inaugurar el servei telefònic entre Espanya i Estats Units. Entremig d'eixos anys i abans de començar la Guerra Civil Espanyola s'inaugura a Benidorm el 4 d'agost de l'any 1934 el centre telefònic de Benidorm.

Relación de CENTROS TELEFÓNICOS inaugurados en el año 1934

FECHA DE INAUGURACIÓN	CENTROS	PROVINCIA	DISTRITO	Estaciones telefónicas en fecha inauguración
*17-12	Abaurrea Alta	Navarra	Cuarto	1
*30- 9	Albelda de Iregua.....	Logroño	—	1
*21- 4	Albox	Almería	Primero	1
19- 8	Alcúscar	Cáceres	—	1
*29-12	Aldea del Cano.....	Cáceres	—	1
4- 8	Altea	Alicante	—	1
*30-12	Anéscar	Navarra	Cuarto	1
*21-12	Anoz	Navarra	—	1
*12-12	Arco de Jalón.....	Soria	Primero	1
*12- 8	Arenas de San Juan.....	Ciudad Real.....	—	1
*17-12	Arive	Navarra	Cuarto	1
*30-12	Aróstegui	Navarra	—	1
*31-12	Arruaza	Navarra	—	1
*31-12	Ballesteros de Calatrava.....	Ciudad Real.....	Primero	1
*27- 6	Belascoain	Navarra	Cuarto	1
4- 8	Benidorm	Alicante	Primero	1
*29-12	Berrioso	Navarra	Cuarto	1
*31- 8	Burquete	Navarra	—	1

Centres telefònics inaugurats a 1934 (Benidorm s'inaugura el 4 d'agost), 1934 / Dirección General de Telecomunicaciones

Entre 1945 i 1965, la demanda telefònica del país es va multiplicar per 5. Concretament, i ací a Benidorm, es va multiplicar molt més perquè eixos eren els anys en els que el turisme estava ja transformant aquell Benidorm en el Benidorm turístic i que necessitava més infraestructures i també més comunicacions.

L'any 1946 es va plantejar en l'empresa un nou replantejament de tarifes, ja que Espanya venia d'època de penúries i este tema preocupava tant a empresaris, particulars i autoritats. L'any 1956 es va ampliar el cable telefònic entre Madrid-Saragossa-Barcelona, com a objectiu principal de prolongar els circuits de la base de la NASA.

Va ser en maig de 1959 quan les germanes Ferrández Valdés, Carmen, Paquita, Asunción i Finita, van vindre a Benidorm a encarregar-se del centre familiar de Telefònica, que estava situat al carrer José Antonio (actual carrer del Passeig de la Carretera), on vivien i treballaven. Elles eren naturals d'Almoradí i treballaven i vivien ja en Benejúzar al centre familiar de Telefònica.

Van estar totes juntes distribuint-se el treball des de maig de 1959 fins a finals de 1962. Tres anys en els que van haver de dur a terme tota la gestió del centre de Telefònica i totes les peticions que es feien a dins i fora de la població de Benidorm. Mentrestant Paquita s'encarregava de comprar i fer el dinar, i Carmen gestionava i feia comptes, ordenava i dirigia, Asunción i Finita estaven la major part del temps al càrrec de les centraletes i atendien totes les peticions, que n'eren moltes. La més petita amb 16 anys i la

major amb 23 anys van haver de dur avant la feina que havien de fer durant les 24 hores del dia.

Durant el dia, l'oficina, que es trobava pegada a l'Ajuntament i darrere tenia la presó, estava oberta al públic durant tot el dia fins a les 22 hores de la nit. Però a la nit, encara que tancara al públic, prestava el servei a qui el reclamara. Havien de tornar-se per menjar i per dormir. Podem dir que la seua feina era la seua vida, durant eixos anys tan intensos. No només havien de treballar dins del centre sinó que havien d'eixir a cobrar als clients i també avisar dels avisos de conferència perquè anaren a la central en un dia i hora acordada.

Centre familiar de Telefónica a l'actual carrer del Passeig de la Carretera, 1909

Dins la central disposaven de 4 locutoris per al públic que hi acudia i també de dos quadres de centraletes on anaven connectant els cables per poder establir les conferències sol·licitades. Moltes d'elles tenien una demora d'unes quantes hores, de vegades fins a 4. I anaven acumulant-se els rebuts de conferències sol·licitades que havien d'establir quan poguera ser. Les fraccions de les trucades eren de 3 minuts i per cada fracció recorden que es cobrava 3,30 ptes, per exemple a Alacant.

També tenien la seua forma de gestionar el temps i la demora i moltes vegades s'ingeniaven formes de poder augmentar les línies i disminuir la demora, demanant línies lliures a altres centrals, com Villena, Alacant o Madrid. Sempre donaven més prioritat a les conferències oficials, per exemple les que demanava l'alcalde Pere Zaragoza, que des del seu despatx

demanava contínuament conferències a Alacant, Madrid, etc.

Recorden que durant la Volta Ciclista, l'any que va eixir de Benidorm, van haver de tindre ajuda de telefonistes d'Alacant perquè no donaven a bast de la feina que tenien. Cada quinze dies havien de contabilitzar les entrades i eixides i de matí enviar un paquet que s'enviaria a Correus però que elles havien de dur, que es trobava al carrer Sant Roc.

Sabien els números de telèfon de memòria i també anaven apuntant-los perquè la gent que sol·licitava una conferència mai especificava el nombre de telèfon sinó el nom a qui anava dirigida i elles tenien que saber-ho tot. Recorden nombres com el 91, de la farmàcia, el 85 de l'hotel Brisa, el 141 i 142 de l'hotel Les Dunes,... i així, s'aprenien la guia telefònica del moment, quasi de memòria.

A Benidorm, durant el sessió plenària de l'Ajuntament del 6 de Juny de 1959 es dona conter d'un escrit de la *Cía de Ferrocarriles Estratégicos y Secundarios de Alicante* sobre la necessitat d'instal·lació d'un telèfon públic a l'estació de Benidorm. Es va acordar sol·licitar-lo a la Delegación de la Compañía Telefónica Nacional (CTNE) a València.

Abans d'entrar en la dècada dels 60 ja existia una llei que regulava les normes de les instal·lacions als hotels de diferents classes. La norma és publica el 14 de juny de 1957 i a Benidorm es publica al seu Butlletí Municipal al Maig de 1960, amb l'objectiu que s'assabente tothom de com han d'estar preparades les instal·lacions hoteleres. Centrant-nos amb el telèfon i la seua instal·lació als hotels, la norma indicava que als hotels de luxe, de primera i segona classe, a més de tindre una centraleta general, cada habitació havia de tindre el seu aparell instal·lat. Amb les mateixes característiques les pensions de luxe i primera classe. Els hotels de tercera classe, a banda de la centraleta general, havien de tindre un telèfon per planta, igual que les pensions de primera classe.

Cal dir que, segons les queixes formulades per turistes estrangers, el servei de les conferències telefòniques interurbanas es sobrecarregava amb un 15% als hotels. Així, es regulava l'ús de les noves tecnologies del moment, de forma que els establiments havien de proporcionar un confort al client. Ara, tot ha canviat, i l'aparell de telèfon instal·lat a l'habitació forma part de la decoració o tal

volta com a anècdota del poc ús que se li dona. En canvi, sí que ens fixem en l'alcanç de la WIFI només arribem a un hotel, que ens dóna cobertura a tots els dispositius mòbils dels que disposem.

Telèfon utilitzats a les habitacions dels hotels durant els anys 60, 1957 / Salvador Mira Gregori

Durant les Festes Patronals de 1959, i segons indica el *Butlletí Oficial de la Villa* de Febrer de 1960, es van contabilitzar les despeses en trucades telefòniques, en conferències van ser 289,50 pts i en conferències a telèfons urbans 5,40 pts.

Al mes de juny de 1960, l'Ajuntament de Benidorm reb un escrit de la *Companyia Telefònica Nacional (CTNE)*, com a resposta de la sol·licitud que van fer per a la instal·lació d'un telèfon a la parada de taxis de la plaça de La Creu.

En agost de 1960 i després de la segona edició del Festival de Benidorm, s'acorda concedir una gratificació de 500 ptes a cadascun dels que van atendre la Central Local de Telèfons (en total 5) durant l'organització i celebració del Festival com a recompensa amb el treball aclaparador que durant eixos dies va haver sobre la Central.

Curiosament, a banda de la cançó guanyadora d'aquest segon Festival de la Cançó de Benidorm (vegeu **Festival de la Cançó, TIC.**), anomenada *Comunicando*, hi havia una altra classificada amb el títol *¡Qué teléfono!*, que no va guanyar finalment. Açò ens fa pensar sobre la repercusió en la societat de la telefonia de l'època i la novetat que això suposava.

Una anècdota que les germanes Ferrández Valdés em van contar és que l'alcalde en aquells anys, Pere Zaragoza, que estava molt content amb la seua feina, els va dir abans del festival que a veure si enguany guanyaven els telèfons perquè l'any anterior havia guanyat *El telegrama* (vegeu **telegrama, TIC.**) I curiosament, així va ser.

Prova d'aquest fet i de la utilització creixent dels aparells telefònics, tenim que al ple del 24 de novembre de 1960 es va acordar ampliar l'assignació pressupuestària, en general, i concretament, al Servei Telefònic, que tenia una assignació de 20.000 ptes però es va ampliar amb 20.000pts més.

Al febrer de 1961, al Ple de l'Ajuntament es fa saber que la CTNE ofereix a l'Ajuntament la possibilitat de la instal·lació d'un telèfon al seu càrrec en el motor de les aigües potables a Polop de La Marina. I s'acorda acceptar l'oferta segons les condicions oferides que eren el pagament únic per part de l'Ajuntament de 7500 ptes per la zona d'extrarradi, 250 de quota de connexió i 500 pessetes de sobretaxa. Este pagament hauria de sufragar-se amb càrrec del Pressupost Extraordinari d'Aigües. I va acordar enviar este acord a la CTNE.

Al maig de 1961 es va realitzar una important enquesta organitzada per *Le Figaro* amb motiu de la Inauguració de la Fira de París, sota el lema: "*Viajeros, turistas, veraneantes, vosotros tenéis la palabra...*". En esta enquesta va resultar que el telèfon ja es trobava dins de les tres primeres preferències de comoditats que els turistes reclamaven als hotels, darrere del silenci i la dutxa i el bany.

Com ja podíem imaginar i segons el resultat de l'enquesta, l'ús del telèfon a Espanya primeries dels anys 60 era prou diferent de la resta de països europeus anglosaxons. Els estrangers, s'estranyaven que els telèfons públics utilitzaren monedes de metall per poder parlar. Estos telèfons públics, en eixe any, es trobaven a bars o restaurants o llocs públics. El funcionament era introduir la moneda en la base del telèfon en l'espai per a monedes. L'usuari havia d'esperar que el to de comunicació començara i marcar el nombre de telèfon requerit. Quan escoltara la veu de la persona respondre, havia de polsar el botó. Si la reposta no es donava, els diners es retornaven de nou. Aquestes trucades només podien durar com a màxim 3 minuts. Deu segons abans de tallar-se la comunicació, el sistema avisava amb un to

de tres senyals. La comunicació es tallava però si l'usuari volia seguir parlant havia de repetir tota l'operació de nou.

En eixe any, el 1963, les cabines de telèfons encara no existien a Espanya, sí a altres països europeus. Les trucades havien de fer-se des de llocs públics com bars o restaurants, quioscs o centrals telefòniques, que a Benidorm sí que existien però era manual.

Des dels hotels també era molt comú a Benidorm poder trucar per telèfon des de l'habitació, demanant prèviament al personal de l'hotel a qui volia trucar. Als hotels, i des de la recepció disposaven d'una centraleta, connectada a totes les habitacions i també a l'exterior per a fer i rebre trucades.

De les trucades a hotels i des dels hotels i a Benidorm en sap molt RosaMari Pérez Àznar, cap de recepció de l'Hotel Miramar i després de l'Hotel Montemar entre principis dels anys 60 i 1973. El nombre de l'hotelet era el 25. De fet, coneixia molt bé com funcionava el sistema. Els nombres de telèfon eren curts i no com ara, i eren més ràpids de memoritzar. RosaMari recorda com quan li arribava una trucada per exemple per al nombre 15 d'Alacant o el nombre 25 de Madrid, ella el primer que preguntava a l'operadora era la demora que tindria, perquè de vegades tardava fins i tot més d'una hora en poder establir la comunicació. De vegades, se li anaven acumulant les trucades i tornava a trucar. Per tant, la seua feina no era gens avorrida. Sempre estava ocupada en comunicar.

Recorda també que desde la centraleta i amb el telèfon era possible tècnicament escoltar les trucades que estaven establint-se, encara que les telefonistes no ho feien i tenien establert que formava part de secret de confessió. Normalment, era un problema que es resolia de forma ètica, ja que les trucades eren privades i s'havien de respectar. Més tard, i quan apareixen les centraletes i centrals automàtiques, les dones són prescindibles i el seu paper és substituït per màquines i altre tipus de personal.

A l'any 1961 i després de moltes negociacions amb els propietaris de la casa destinada a l'ús de l'*Edifici de Correus i Telègrafs* (vegeu **Edifici de Correus i Telègrafs, TIC.**) i la seua compra, s'informa a la *Direcció General de Correus i Telecomunicacions* de la seua construcció, situat a l'actual carrer del Passeig de la Carretera. És significatiu el nom de la *Direcció General* canviant el nom de *Correus i*

Telègrafs, donada la importància de la telegrafia en favor de la telefonia. La titularitat pública o privada del Servei de Telègrafs no va estar clara a Benidorm, ja que a març de 1962 era el Cap de l'estació Telegràfica de Benidorm i va sol·licitar que fóra l'Ajuntament qui assumira l'import de l'electricitat consumida pel servei i dependències de l'oficina de Telègrafs. Així va ser aprovat el 22 de febrer de 1962 a la sessió plenària de l'Ajuntament. Tampoc estava clar si les despeses de l'edifici havia de fer-les l'Ajuntament o la CTNE.

Així i tot, i no obstant els avanços, a finals de 1962 es constata que un turista no podia estar esperant hores per a una comunicació telefònica i que a Espanya hi havia molt per fer encara per a millorar els serveis públics, dins dels quals, s'incloïa el servei de Correus, Telègrafs i Telèfons, entre d'altres.

És l'any 1964 quan Benidorm passa a formar part de la Xarxa Automàtica Provincial d'Alacant, però fins al 1967 no es farà efectiu el canvi.

El número de localidades con servicio telefónico se ha incrementado durante el año 1964 en 507, con lo cual el número de centros a finales de 1964 asciende a 9.271. Ello representa un incremento del 5,8 por 100 sobre el total de 8.764 centros existentes a finales de 1963.

Entró en servicio la red automática provincial de Gerona con las poblaciones de Gerona, Blanes, Cadaqués, Figueras, La Escala, Llansó, Lloret de Mar, Palamós, Pals Bagur, Palafrugell, Playa de Aro, Port-Bou, Rosas, San Feliu de Guixols, Torroella y Tossa de Mar; la red automática provincial de Tarragona, con las poblaciones de Tarragona y Reus, y la red automática provincial de Zaragoza, con las poblaciones de Zaragoza y Calatayud. Asimismo se han integrado en la red automática provincial de Alicante las poblaciones de Benidorm y Elda; en la de Barcelona, la población de Igualada, y en la de Málaga, la población de Marbella.

Para mejorar el servicio internacional, se han instalado durante el año 1964 dos grupos de 12 canales por alta frecuencia a través del cable coaxial de Barcelona a la frontera francesa, que corresponden a Barcelona-Ginebra y Barcelona-Génova.

Entró en servicio el radioenlace de banda ancha en 4.000 Mc/s. Madrid-Valencia, constituido por dos radiocanales bidireccionales, con una capacidad de transmisión de 960 circuitos telefónicos. La longitud total de la ruta es de 344 kilómetros y existen estaciones repetidoras intermedias en Gollino, Fuentelespino, Meneses, Casas de Moya y Penella, y una estación de segregación en Ocaña, a través de la cual se encamina la mayor parte del tráfico entre las zonas de Levante y Andalucía.

La central de Benidorm s'integra a la xarxa automàtica provincial, 1964 / Butlletí Municipal (Ajuntament de Benidorm)

REDES AUTOMÁTICAS PROVINCIALES	
Situación en 31-12-66	
PROVINCIA	Poblaciones que integran la Red Automática Provincial
Alicante	Alicante, Alcoy, Benidorm, Elche, Elda y Orihuela.
Barcelona	Barcelona, Badalona, Cornellá, Granollers, Igualada, Manresa, Mataró, Sabadell, Tarrasa y Vich.
Cádiz	Cádiz, Jerez de la Frontera, Puerto de Santa María, San Fernando y Sanlúcar de Barrameda.
Ciudad Real	Ciudad Real y Valdepeñas.
La Coruña	La Coruña, El Ferrol y Santiago.
Gerona	Gerona, Bagur, Blanes, Cadaqués, La Escala, Figueras, Llançà, Lloret de Mar, Olot, Palafrugell, Playa de Aro, Palamós, Port-Bou, Rosas, San Feliu de Guixols, Torroella y Tossa de Mar.

La central de Benidorm s'integra a la xarxa automàtica provincial, 1966 / Nuevas instalaciones (Compañía Telefónica Nacional de España)

Al finalitzar l'any 1964, Benidorm tenia 3040 estacions de telèfon, més que capitals de província com Àvila o Conca. Això també indica el ràpid creixement de Benidorm durant eixos anys.

2.2. Servicio Telefónico

2.2.1. Centros y estaciones en servicio a fin del año 1964

CENTRO	Número de estaciones	CENTRO	Número de estaciones
CENTROS EN SERVICIO 9.271 ESTACIONES EN SERVICIO 2.509.428			
Centros automáticos con más de 1.000 estaciones			
Total.....	1.978.612	Jerez de la Frontera.....	9.132
Albacete.....	5.575	Jiénes.....	1.439
Alava.....	1.997	Laguna (La).....	1.923
Alcoy.....	6.932	Lérida.....	10.480
Algeciras.....	4.221	Lérida.....	8.887
Alicante.....	19.228	Lleida.....	2.625
Almería.....	6.075	Lugo.....	8.393
Avilés.....	2.565	Lugo.....	5.394
Avilés.....	5.712	Loreto de Mar.....	4.054
Badajoz.....	6.313	Madrid.....	578.641
Badalona.....	6.211	Málaga.....	1.473
Barcelona.....	391.188	Málaga.....	26.145
Beasain (Villafra de Oria).....	1.510	Marbella.....	6.543
Benidorm.....	3.069	Marbella.....	3.395
Bilbao.....	97.388	Matagorda.....	5.184
Blanes.....	1.399	Melilla.....	3.073
Burgos.....	10.653	Mérida.....	2.128
Caceres.....	4.466	Mérida.....	1.166
Cádiz.....	14.492	Mondragón, Archa, Valera, Escoriza.....	2.809
Castellón.....	1.457	Murcia.....	14.244
Catanyol.....	6.529	Murcia.....	6.866
Ciudad Real.....	4.671	Ormaiztegui.....	10.070
Ciudad Real.....	4.671	Palencia.....	1.991
Córdoba.....	17.849	Palencia.....	1.390
Córdoba.....	17.849	Palencia.....	4.030
Coruña (La).....	19.279	Palma de Mallorca.....	41.133
Cuenca.....	2.996	Palma de Mallorca.....	26.164
		Palma de Mallorca.....	10.012

Nombre d'estacions de telèfon a Benidorm, 1964 / Compañía Telefónica Nacional de España

A partir de 1965 s'implanta la tecnologia basada en satèl·lits i es crea el primer sistema mundial de cables submarins. Estes connexions per satèl·lit van afavorir les primeres emissions de televisió i van enfotir la globalització entre els països de parla hispana.

En abril de 1966, com es pot veure a la imatge següent, es van instal·lar dos cabines a la platja de Llevant i una a la platja de Ponent i només servien per a trucades urbanes amb fitxes. Una guia telefònica també es trobava dins. El turisme ja era una situació normal al poble de Benidorm i calia adaptar-se als nous temps.

Notícia de la instal·lació de 3 cabines telefòniques a les platges, 1966 / Butlletí Municipal (Ajuntament de Benidorm)

Un exemple d'ús a Benidorm i de la potència de la tecnologia telefònica era en aquells anys era que les votacions realitzades en el Festival de la Cançó (vegeu **Festival de la Cançó, TIC.**) de l'any 1966 es van realitzar telefònicament des de les diferents ciutats on es trobaven els jurats.

En agot de 1966 es van produir reformes en l'edifici municipal per allotjar dependències de l'Ajuntament que fins ara eren ocupades per la Companyia Telefònica.

Reformas en el edificio municipal

Se hacía necesaria una ampliación y mejora de las distintas dependencias municipales, por las que cada día pasa más público. Dado que se disponía de la planta baja del edificio del Ayuntamiento —ocupada provisionalmente hasta hace un par de años por la Compañía Telefónica— se acometieron las obras pertinentes para efectuar dicha ampliación. El resultado ha sido que las oficinas de la Policía Municipal y las administrativas del Ayuntamiento, pasan a la planta baja —bien acomodada para ello—; quedando en el primer piso los despachos de Alcaldía y Secretaría y las oficinas de Fomento y Generales.

Reformes en edifici municipal fins ara ocupat per la Companyia Telefònica, 1966 / Butlletí Municipal Ajuntament de Benidorm

I, per fi, és en 1967 quan la Compañía Telefónica Nacional de España incorpora el centre telefònic automàtic d'Alacant a la Xarxa Automàtica Nacional. I així, Benidorm ja es troba en la xarxa automàtica a partir d'este moment.

REDES AUTOMATICAS PROVINCIALES Y NACIONALES

Situación en 31 de diciembre de 1968.

PROVINCIA	POBLACIONES QUE INTEGRAN LAS REDES AUTOMATICAS PROVINCIALES
ALICANTE	Alicante, Alcoy, Benidorm, Elche, Elda y Orihuela.
(*) BADAJOZ	Badajoz, Mérida y Zafra.
BALEARES	Palma de Mallorca, Ibiza y Mahón.
BARCELONA	Barcelona, Badalona, Calella, Cornellá, Esplugas, Granollers, Igualada, Manresa, Mataró, Sabadell, San Baudilio de Llobregat, Sitges, Tarrasa, Vich, Villafranca del Penadés y Villanueva y Geltrú.

Benidorm forma part de les Xarxes automàtiques provincials i Nacionals, 1968 / Compañía Telefónica Nacional de España

L'any 1975 i seguint recomanacions de Mario Gaviria, sociòleg que va introduir recomanacions i tendències avançades per a viure amb el turisme a Benidorm dels anys 60 i 70, s'instal·len telèfons públics urbans i interurbans a les platges de Benidorm. El servei no només donaria prestigi sinó confort a l'usuari i els turistes. A la platja de Benidorm podíem trobar cabines urbanes i també interurbanes a la Cala, racó de l'Oix i avinguda de Martínez Alejos. De moment, les cabines estaven col·locades sobre la mateixa arena de la platja, encara que les recomanacions eren que haurien d'estar a locals comercials de primera línia per a tal efecte i no ocupar l'espai de l'arena de la platja.

En eixe any, Benidorm ja es comunicava directament telefònicament amb varies capitals europees però

estava previst que en deu anys estiguera comunicada amb païss del món occidental.

Altres dades que podem destacar serien, ja en l'època més moderna de Benidorm, però encara al segle XX, per exemple:

- En gener de 1985 Benidorm disposa de 5 locutoris en la ciutat. Per eixa data, l'Edifici de Telefònica ja es trobava al carrer de Tomàs Ortuño
- S'estrena el telèfon 092 com a novetat per la Policía Municipal, i per la qual s'instal·la una centraleta en el xalet «Maria Dolores»
- Es retiren les cabines de les platges en gener de 1985, pel colapse de les platges
- En 1985 també es concedeix la llicència per a instal·lar 3 cabines telefòniques en la partida del Salt de l'Aigua. Això indica que començava l'activitat a esta partida amb l'aparició dels nous instituts de Secundària.
- En novembre de 1985 a Benidorm hi haurà un locutori telefònic a cada platja, però el govern municipal a 1986 acorda desmantelar-los.
- En març de 1987 es dóna permís a la Compañía Telefónica Nacional de España per a instal·lar pals telefònics en l'Institut de Formació Professional.

092: NUEVO TELEFONO DE LA POLICIA MUNICIPAL

En el mes de marzo comenzará a funcionar la nueva línea telefónica de la Policía Municipal para casos de intervención inmediata, como en casos de siniestros, robos, atracos, etc. Esta línea telefónica, que será el 092, ha sido solicitada a la Compañía Telefónica, aportando los aparatos la empresa Telenorma y está considerada como un servicio más hacia los ciudadanos de Benidorm.

Nou telèfon 092 per a la policia municipal, 1985

/ Informe Municipal (Gabinet de Premsa de l'Ajuntament)

SERAN RETIRADAS LAS CABINAS TELEFONICAS DE LAS PLAYAS

Tras la aprobación en la sesión municipal permanente de la moción correspondiente presentada, se acordó la retirada de las cabinas telefónicas instaladas en las playas. El motivo de ello no es solamente lo poco estéticas que re-

sultan, sino también las largas colas de gente que se producen ante ellas, llegando incluso a colapsar, en los meses de mayor afluencia turística, los accesos a la arena y el paso de los peatones por el Paseo Marítimo.

Retirada de cabinas a les platges de Benidorm, 1985 / Informe Municipal (Gabinet de Premsa de l'Ajuntament de Benidorm)

L'evolució de la telefonia a Benidorm en el segle XXI mereix un altre capítol apart.

Diccionari de Benidorm